

Список використаних джерел

1. Германова Н. Трактат «Соображения о происхождении и формации языков» Адама Смита: были ли предшественники у братьев Шлегелей? // Вестник МГЛУ. М.: ФГБОУ ВО МГЛУ, 2019. Вып. 4 (820). — С. 192–205.
2. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу добробуту націй / А. Сміт. — Київ: Port-Royal, 2001. — 593 с.
3. Alonso-Cortes, A. (2008). Trade and language: Adam Smith's rhetoric of persuasion. Madrid, Spain: Universidad Complutense. Mimeographed document. Available at: http://eprints.ucm.es/8035/1/TRADE_AND_LANGUAGE.
4. Coulmas, Florian (1992). Language and economy. Oxford: Blackwell Publishers. Pp. xii, 377. *Language in Society*, 23(2), 283–285.
5. Heller M. (2013). Language as resource in the globalized new economy. In: N. Coupland (ed.). The handbook of language and globalization. Maiden, MA: Wiley-Blackwell, pp. 349–365.
6. Marschak J. Economics of language // Behavioral Science. — No 10. — 1965. — Pp. 135–140.
7. Popp, Richard K. (January 2006). «Mass Media and the Linguistic Marketplace». *Journal of Communication Inquiry*. 30 (1): 5–20.

Мендрух Ю.М.

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри іноземних мов факультету фінансів

Ходакевич О.Г.

кандидат психологічних наук

доцент кафедри іноземних мов факультету фінансів

Остапенко Е.О.

кандидат педагогічних наук

старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Анотація. У статті досліджено різні підходи до визначення комунікативної компетентності, розглянуто її структуру та запропоновано компоненти комунікативної компетентності майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю.

Ключові слова: комунікативна компетентність, майбутні фахівці.

Abstract. The article deals with different approaches to defining the concept of «communication competence», discloses the structure of the given competence and presents the structural components of communication competence of future finance and economics specialists.

Key words: communication competence, future specialists.

У сучасній вищій освіті основним інструментом реалізації обраних напрямів розвитку є компетентнісний підхід, згідно з яким компетентність у спілкуванні входить до складу ключових компетентностей. Саме тому у вищих

економічних навчальних закладах одним із завдань професійної підготовки майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю є забезпечення оволодіння ними комунікативною компетентністю.

У науковому доробку зарубіжних вчених [6; 9; 10] знаходимо різні підходи до визначення комунікативної компетентності. Так, Дж. Віман і Дж. Брадак [10] визнають існування двох шкіл, які по різному визначають сутність вказаного поняття.

Представники школи «структуралізму» наголошують на тому, що співрозмовники вважаються компетентними, якщо їх інтенції є зрозумілими і вони отримують комунікативно релевантні відповіді, цілісно сприймаються та розрізняють мимовільні та цілеспрямовані дії. Функціоналісти працюють над визначенням вмінь і стратегій, які збільшують вірогідність досягнення мети співрозмовниками. Саме біхевіористичний підхід, за здатність людини демонструвати належну комунікативну поведінку у певній ситуації є запорукою ефективного спілкування, є домінуючим у сучасній західній науці [7]. Дж. Віман визначає це поняття у такий спосіб: «Комунікативна компетентність — це здатність комуніканта обирати з наявних патернів комунікативної поведінки такі, що сприяють успішній реалізації власних цілей під час комунікативної взаємодії та є прийнятними для співрозмовника і не принижують його гідності» [10]. Окрім критеріїв ефективності та доречності, К. Бергер [6] пропонує використовувати таку характеристику як раціональність (оптимальне використання мовних стратегій), а Ф. Джаблін і П. Сіас [8] вважають етичність важливим критерієм оцінювання досліджуваного феномена.

Традиційно до структури комунікативної компетентності входять мовна, мовленнєва, соціокультурна та загальноосвітня компетенції [1]. Мовна компетенція передбачає знання і вміле використання засобів мови з дотриманням законів і правил у процесі спілкування, і містить граматичний, лексичний, фонетичний, орфографічний компоненти, а також є передумовою становлення мовленнєвої компетенції. Мовленнєва компетенція — це вміння адекватно і доречно практично користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення. Мовленнєва компетенція визначається, як вдосконалення комунікативних умінь в основних видах мовленнєвої діяльності — слуханні, говорінні, читанні та письмовій діяльності; уміння планувати свою мовленнєву і не мовленнєву поведінку, уміння застосовувати стилістичні багатства мови [2]. Соціокультурна компетенція ґрунтується на сукупності знань соціальних та культурних сфер життя і ціннісних орієнтацій, а також передбачає не лише здатність особистості до адекватної взаємодії з іншими людьми в різноманітних ситуаціях спілкування, уміння будувати й підтримувати соціальні контакти, але й ефективне функціонування у полікультурному середовищі, використовуючи мову як засіб комунікації з

представниками різних культур та народів [5]. Отже, соціокультурна компетенція є одним із основних показників готовності особистості до міжкультурного спілкування. Загальноосвітня компетенція визначається як сукупність компонент, обумовлених джерелами, що характеризують ті чи інші схильності особистості, ту чи іншу сторони її внутрішнього стану, розуміння свого місця в суспільстві, уявлення ролі вибраного напрямку своєї діяльності тощо. М. Галицька у структурі комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти науковець виділила іншомовну комунікативну компетенцію, а також професійну, стратегічну та соціальну компетенції [3].

На нашу думку, комунікативна компетентність майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю передбачає *іншомовну комунікативну компетенцію* (здатність спілкуватися іноземною мовою для здійснення професійної діяльності та пізнання; уміння ефективно взаємодіяти в різноманітних професійних і життєвих ситуаціях з представниками інших країн з урахуванням системи мовних і мовленнєвих норм; здатність обирати комунікативну поведінку, адекватну ситуації спілкування); *професійну компетенцію* (володіння фахівцем необхідною сумою знань, умінь і навичок, що визначають ступінь сформованості його професійної діяльності, стилю професійного спілкування та його особистості як носія визначених цінностей, ідеалів і професійної свідомості [4]); *стратегічну компетенцію* (досконале володіння стратегіями вербального та невербального спілкування в процесі обміну професійною інформацією); *соціальну компетенцію* (здатність вирішувати нешаблонні завдання, переносити знання і вміння з однієї галузі в іншу; бажання та готовність співіснувати в різнорівневому, багатонаціональному соціуму; уміння орієнтуватися в ситуаціях соціального спілкування [3].

Список використаних джерел

1. Ільченко А. Теоретичні основи комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в сучасній науковій парадигмі // Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика. — Київ: Ліра К, 2020. — С. 198–204.
2. Богуш А. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації / Укл. А. Богуш. — К.: ІЗМН, 1997. — 112 с.
3. Галицька М. Складові комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів // Освітологічний дискурс, 2015. — №2 (10). — С. 39–48.
4. Сура Н.А. Навчання студентів університету професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н. А. Сура. — Луганськ, 2005.
5. Фоменко Т.М. Визначення поняття «соціокультурна компетентність» у сучасній парадигмі вищої школи. Засоби навчання та науково-дослідної роботи. Випуск 42, 2014. — С. 149–156.
6. Berger C.R. Goal detection and efficiency: Neglected aspects of message production. Communication Theory, 2000, 10 (2). — P. 167–175.

7. Green J.O., Burleson B.R. Handbook of communication and social interaction skills. — New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., 2003. — 1009 p.
8. Jablin F.M. & Sias P.M. (2001). Communication competence. In F. M. Jablin & L. L. Putnam (Eds.) The new handbook of organizational communication: Advances in theory, research, and methods. Thousand Oaks, CA: Sage, 2001, pp. 819–864.
9. Spitzberg B.H. & Cupach W.R. Interpersonal communication competence. — Beverly Hills, CA: Sage, 1984. — 456 p.
10. Wiemann J.M., Bradac J.J. Metatheoretical issues in the study of communicative competence: Structural and functional approaches // Progress in communication sciences. — 1989. — Vol. 9. — Norwood, NJ: Ablex. — P. 261–284.

Моїсєєва Н.О.

кандидат філологічних наук

доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови

КПІ імені Ігоря Сікорського

МАРКЕРИ АКСІОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ В ІНТЕРНЕТ-КОМЕНТАРЯХ ДО ПОЛІТИЧНИХ НОВИН НІМЕЦЬКОМОВНИХ ЗМІ

***Анотація.** Тези присвячено висвітленню можливостей вираження лінгвоаксіологічної оцінки в інтернет-коментарях до актуальних політичних новин в німецькомовних ЗМІ. Автор аналізує способи та форми вираження ціннісного ставлення мовця до політичної реальності на рівні фразеології, лексики, синтаксису, а також графічними засобами. Також наводяться засоби вираження експресивної та емоційної оцінки.*

***Ключові слова:** аксіологічна оцінка, інтернет-дискурс, коментарі, німецька мова, новини.*

***Abstract.** The thesis is devoted to the investigation of the possibilities of expressing linguo-axiological evaluation in the Internet comments to the breaking political news in the German-language media. The author analyzes the ways and forms of expressing the speaker's values-based attitude to political reality at the level of phraseology, lexis, syntax, as well as graphic means. There are also means of expressive and emotional evaluation.*

***Key words:** axiological evaluation, comments, German language, Internet discourse, news.*

Сучасний світ інтернет-комунікацій кидає мовознавцям цікавий і, по своїй суті, унікальний виклик — аналіз письмової розмовної мови в Мережі. В нашу епоху, коли людство все більше використовує онлайн-спілкування, перед науковцями з різних сфер, таких як соціологія, філософія, психологія, соціологія постає широкий спектр дослідження людської сутності через її онлайн-прототип. Особливе місце в аналізі інтернет-дискурсу займає лінгвістичне питання, адже основним інструментом, яким користувач оперує в Мережі є мова. Надзвичайно актуальним видається аналіз мовних засобів, якими послуговується автор коментаря з метою якнайточнішого висловлювання свого ціннісного ставлення до об'єктів політичної дійсності, а також із метою комунікативного впливу на читачів. Людина з притаманними їй цінностями, а також її вербальна поведінка постають як окреме